

§ 5.

Stk. 1. Når lån ydes efter denne lov til opførelse eller ombygning af mejerier, er entrepris kontrakter, skøder, pantebreve, andelsbeviser, aktier og andre dokumenter, der udstedes i anledning af udførelse af byggeriet, erhvervelse af byggegrunden, ejendommens foreløbige og første endelige prioritering samt sådanne transporter på lån efter denne lov eller dele deraf, som låntageren giver, og deklarationer stempelfri.

Stk. 2. Tinglysningsafgift bortfalder for de efter foranstående stempelfrie dokumenter, ligesom afgift for aflysning af disse bortfalder.

Stk. 3. Spørgsmålet om omfanget af fritagelserne for stempel- og tinglysningsafgift afgøres endeligt af finansministeren efter forhandling med landbrugsministeren.

§ 6.

Denne lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i kraft straks.

Bemærkninger til lovforslaget

Den af statsministeriet i juli 1937 nedsatte produktions- og råstofkommission afgav i april 1938 en betænkning angående rationalisering af mejerier. I denne betænkning henstillede kommissionen, at der tilvejebragtes forskellige statsbevillinger, ved hjælp af hvilke der dels skulle udskrives en offentlig konkurrence om forslag til et mønstermejeri, dels skulle opføres et sådant arbejdende mejeri, der kunne tjene som forbillede for andre mejerier.

Motivet til de i betænkningen indeholdte forslag om en rationalisering af mejerier var, at det danske mejeribrug omfatter for mange små mejerier, hvis driftsøkonomi (herunder særlig brændselsudgiften) stiller sig ugunstigt i forhold til de større mejeriers, ligesom større mejerier bedre vil være i stand til at gennemføre sådanne foranstaltninger med hensyn til hele den tekniske indretning, at der kan sikres de højeste kvalitetsprodukter. Disse fordele er så betydelige, at alt synes at tyde på, at de små mejerier efterhånden bør afvikles ved enten at tilsluttes større bestående mejerier eller sammenlægges til større mejerier. Den størrelse, man bør tilstræbe, synes efter sagkundskabens skøn at ligge på op imod 10 mill. kg. indvejet mælk årlig eller det tredobbelte af den nuværende gennemsnitsstørrelse.

Da råstofkommissionen imidlertid stod uden virkelig gennemarbejdede projekter for, hvorledes et så vidt muligt teknisk fuldkomment mejeri burde bygges og maskinelt

indrettes, var opgaven først at samle vor videnskabelige og tekniske sagkundskab om udarbejdelsen af et mejeriprojekt, hvor alle teknisk-økonomiske hensyn var taget i betragtning.

Efter forhandling med ledende personligheder inden for danske mejerikredse henstillede kommissionen til statsministeriet, at der til løsning af denne opgave stilledes de nødvendige bevillinger til rådighed for kommissionen, nemlig indtil 30 000 kr. til betaling af planer, undersøgelsesarbejder m. v. samt indtil 300 000 kr. som lån på rimelige rente- og afdragsvilkår til de mejerikredse, der kom til at bygge mejeriet. Disse bevillinger blev stillet til rådighed i maj 1938.

I september 1938 udskrev kommissionen derefter i samarbejde med Dansk Ingeniørforening, Akademisk Arkitektforening og Dansk Arkitektforening en offentlig konkurrence om det bedste projekt til et mejeri, der svarede til de forannævnte forudsætninger. Til bedømmelse af de indkomne projekter nedsattes en komite med den fornødne bygningskyndige, ingeniørmæssige og mejerikyndige sagkundskab.

Med hensyn til de ved konkurrencen indleverede projekter og bedømmelseskomiteens udtalelser derom henvises til den ved statsministeriets foranstaltning i 1943 offentliggjorte betænkning fra produktions- og råstofkommissionen, hvilken betænkning er tilgæet rigsdagens medlemmer.